

היה פוריהיתוך של ההגנה (או אצ"ל) וצה"ל משפיע על מוחו ודרך מחשבתו של "חיים קר פרי" איך היה הנדק האוניברסיטה העברית נכדל מחניך הארונארד?

אחת השאלות האופייניות שצצו במהלך תשל"ד. שנת המחדל וחשבון הנפש, היתה: "מה קרה למוח היהודי? מדוע הוא נעלם בישראל?" עיתונאי הציג את השאלה, אנשי ציבור ורוח ניסו לתשוב עליה. הכל הסכימו שיש משהו באווירה של ארץ-ישראל המשנה את דמותו המיוחדת של האינטלקט היהודי, כפי שהתגבש במשך מאות בשנים. והופכת אותו למשהו אחר.

האיש הנרי קסינג'ר שריתק, הלהיב, הרגיו, משך ודחה את הישראלי המצוי בשנה זו, היה נושא להערות שונות ומנוגדות. אבל לגבי דבר אחד הסכימו שונאו וחסידיו כאחד:

הוא היה יהודי אופייני, בעל מוח יהודי אופייני, ממשך ישור של מסורת אינטלקטואלית ארוכה ומוזהירה.

שונאיו הניפו מולו כרזות שנשא מילת-גידוף אנטי-שמית: "JEWBOY". חסידיו ראו בו גילוי מובהק של הגאון היהודי.

איש לא העזה על דעתו שאדם כזה יכול גרוד בארץ-ישראל.

היהודים הנוודים

ב ימים האחרונים של תשל"ד נפגשו ראשי-משלת ישראל ושרי-החוק האמריקאי בושינגטון. תצלומי הפגישה שודרו מיד לכל פינות העולם.

מי שהסתכל בתמונה, לא היה יכול להעלות על הדעת כי הנרי קסינג'ר צעיר מיצחק רבין בשנה. רבין, בעל החזות הצברית, נראה צעיר בהרבה מאשר הפרופסור היהודי הממושקף והמגושם.

ה מורה התיכוני לואיס קסינג'ר, שתלמידותיו בי גימנסיה-לבנות קראו לו "קיסוס", הסתלק מגרמניה רק באוגוסט 1938, חמש וחצי שנים אחרי שאדולף היטלר הגיע לשילטון.

כפני יהודי כמוהו, הכריזה היתה: פגשתי תינה או ארצות-ישראל. הוא בחר באמריקה. היתה זו בחירה גורלית — לשתי הארצות.

פרופ' חיים קיסרי

פ עמים רבות במהלך תשל"ד בשאלה השאלה: מה היה קורה. "אילו" — אילו היה לואיס קסינג'ר, האב, מהגר לפלשתינה (א"י), ומגדל בה את שני בנים, היינץ-אלפרד וואלטר-ברנהארד?

התשובה מתבקשת כאילו מאלה. היינץ-אלפרד היה כיום פרופסור באחת האוניברסיטות בארץ. שמו היה, מן הסתם, חיים כיסלו או קיסרי. מדיפעם היה שם זה מופיע, בין רבים אחרים, תחת עצומה של אנשי-רוח למען שלום ובטיחות.

יריביו היו מגדירים אותו כתבוסתן, או כאינטלקטואל תדוש, או כמי שחולה בשינאה-עצמית יהודית.

אילו היה רוצה להיכנס לפוליטיקה, היה נוכח חיש מהר לדעת שאין בה מקום לאיש כמוהו. עליונותו האני-טלקטואלית היתה מקנה לו את איבתם האינסטינקטיבית של כל עסקניה-מפלגות. מיבטאו הייקי היה מוצאו מחוג בנייה-עילית של "דור ההמשך". אילו התייצב לבחירות בראש רשימה של אנשים החושבים כמוהו, היה זוכה באלפיים קולות.

לאיש כמוהו אין מקום בפוליטיקה של ישראלי. הוא היה נפלט אוטומטית במהלך תהיך הסלקציה, המבטיח כי שום אדם בעל מוח

סבו של רבין: יצחק כהן

נעוריה השקיעה בנוסיונות למצוא דרך אל לב הפועלים הרוסיים. רק אחרי שהתיאשה מן המישטר הסובייטי נטשה את רוסיה. הגיעה לארץ-ישראל לביקור קרובים. והתכוונה להמשיך בדרכה, אולי לאמריקה. אולם בארץ פגשה בנחמיה רובינצ'וב, התאהבה בו, ונשארה פה.

היהודי והעבר

הנוודים היהודיים של נחמיה רובינצ'וב נראים לא פחות מיקריים. הוא נולד באוקראינה, בסביבות קייב, עסק בפערי לות סוציאליסטית מהפכנית, ברח בצעירותו לארצות-הברית. נראה שהגיע לאחר מכן לציונות, כי במלחמת העולם הראשונה התנדב לגדוד העברי שהתגייס בארצות-הברית, ושינה את שמו לרבין. הדבר בא כדי "לרמות" את לישכת-הגיוס, שפסלה אותו תחילה בגלל ליקוי בגליים. הוא הגיע לארץ עם הגדוד.

נדודיה של מישפחת קסינג'ר התחילו הר"י בה יותר מאוחר. "היועץ החינוכי" לואיס קר סינג'ר היה יהודי גרמני אמיתי, מתבודד אך אדוק, "גרמני בן דת משה", מאותם יהודים שהופיעו נימה הומאניסטית לתרבות הגרמנית.

אין ספק שזוהי הסיבה לכך שהסתלק מגרמניה כימעט ברגע האחרון, שלושה חודשים לפני "ליל הבדולח" הנורא. שבו עלו בלהבות בתי-הכנסת בגרמניה כולה, ובהם גם בית-הכנסת העתיק והנהדר של העיר פירת. שנה אחר-כך פרצה מלחמת-העולם, והשערים נסגרו לנצח מאחורי יהודי גרמניה, שנידונו להשמדה.

היהודים הגרמניים, שהבינו את המתרחש, ובראשם בעלי ההכרה הציונית, מיהרו להסתלק מגרמניה עוד

נדמה שאין זו רק חזות חיצונית. בדמותם של יצחק רבין, הצעיר בן ה-52, והנרי קסינג'ר, היהודי בן ה-51, הפגיש הגורל שני מי פוסים המאפיינים להפליא את שני פלגי העם היהודי בדור זה.

כל אחד משניהם הוא יציר של החווי בו גדל, של נסיונות ילדותו ונעוריו, בתי-ההורים ובית-הספר, הצבא והמכללה. קשה לתאר ניסיון צברי יותר מזה של יצחק רבין. כשם שקשה לתאר ניסיון יהודי יותר מזה של הנרי קסינג'ר.

שלושה דורות לאחר, לא היה ניגוד כזה קיים. סבו של רבין וסבו של קסינג'ר היו יכולים להתחלף. שניהם היו יהודים אירופיים, ורק המיקרה קבע מי הגיע לאן.

סבו של יצחק רבין מצד אמו, יצחק כהן, שעל שמו הוא נקרא, היה סותר-עצים ביערות רוסיה, יהודי דתי. סבו של קסינג'ר היה מורה בעיר הגרמנית פירת, גם הוא יהודי דתי. שניהם לא היו ציוניים, ולא חלמו על ארץ-ישראל.

אמו של רבין, רוחה, הגיעה ארצה כימעט במיקרה. היא היתה סוציאליסטית מהפכנית, האמינה באוטונומיה יהודית ברוסיה, לפי השקפת הבונד האנטי-ציוני. את מרץ

שבה מקורית, אינטלקט מכריז או אישיות יוצאת-דופן לא יגיע לעמדת-מפתח במימסד.

אין זה תהליך ישראלי-מקורי. גם בארצות-הברית לא היה לאיש כמוהו שמץ של סיכוי להגיע לעמדה שילטונית בדרך של עסקנות מיפלגתית ובחירות דמוקרטיות. אבל המיבנה המיוחד של השילטון האמריקאי מאפשר לנשיא למסור כהונת שר לאדם שלא נבחר מעולם לתפקיד כלשהו. בדרך זו הגיע איש זה אל התפקיד שאיפשר לו להשפיע על גורל העולם, ועל גורל ישראל בפרט.

זהו הפאראדוקס המושלם: הנרי קסינג'ר בנו של העושה-מגרמניה לואיס קסינג'ר, יכול היה להפוך לאישה-שנה של ישראל רק מפני שאכיו לא עזה לישראל.

מה קרה למוח היהודי?

זוהי תשובה קלה לשאלה שיטחית, שאלה של גיאור גרפיה ומעמד. מרתקת הרבה יותר שאלה עמוקה יותר:

מה היה קורה לאישיותו של היינץ קסינג'ר, אילו הביאו אותו חוריו לישראל? איך

